

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

De meningenfabriek

door Joke van Saane De auteur is hoogleraar Zingeving en leiderschap aan de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht. Zij belicht in deze rubriek maatschappelijke verschijnselen door er net wat anders tegen aan te kijken.

Ik zal vast niet de enige zijn die het als geïnteresseerde burger af en toe duizelt. Van alle kanten komen de meningen gevraagd en ongevraagd op je af. Het duizelt me omdat het veelal meningen zijn die zijn gestoeld op gevoel en persoonlijke voorkeuren. Of het nu over de gruwelijke oorlog tussen Israël en Gaza gaat of over het klimaat, stikstof, belastingen: we voelen er iets bij en op basis van dat gevoel bedenken we wat ons oordeel is. Persoonlijke opvattingen van de journalist, gesprekjes met mensen in een winkelstraat, eigen ervaringen: het is evenveel waard als een gedegen analyse en argumenten. Iemand oogt sympathiek en krijgt dus onze stem bij de verkiezingen, een ander drukt zich ongelukkig uit en wordt vervolgens niet meer serieus genomen als expert.

Nu is persoonlijk engagement alleen maar toe te juichen. En we weten inmiddels ook dat politiek en beleid zonder aandacht voor emoties ook veel beperkingen hebben. Toch is de ongebreidelde aandacht voor gevoel en persoonlijke meningen niet zonder risico. Het dwingt ons allen namelijk in een frame waarbinnen we voortdurend van alles moeten vinden; we worden geacht overal een mening over te hebben. En dat gaat dus niet goed: we hebben zo snel een mening over iets of iemand klaar dat de ander nauwelijks tijd krijgt om uit te praten. Zelf nemen we geen tijd om te bedenken of een nieuw of afwijkend standpunt misschien

ook waardevolle kanten heeft. Die tijd gunnen we ons niet omdat de volgende mening alweer gelanceerd wordt, en we zelf ook voortdurend bevraagd worden. En we menen dat we hier goed aan doen, omdat we ook allemaal geleerd hebben dat dialoog en openheid belangrijk zijn. We verwarren dat echter met gelijkheid. Openstaan voor de ander en het gesprek aangaan betekent niet dat je die ander dus alle ruimte moet geven qua opvattingen. Er zijn grenzen die we elkaar kunnen stellen, grenzen van redelijkheid en rationaliteit.

Nu echter worden besluiten genomen op basis van meningen, ook besluiten over oorlog, belangrijke politieke keuzes en de toekomst van de aarde. In de draaikolk van opvattingen wordt alles gelijk en sneeuwen de doordachte overwegingen onder. Op korte termijn levert het applaus op, op lange termijn verliezen we het zicht op een doordachte samenleving.

Vind eens niet de hele tijd meteen ergens iets van, maak ruimte voor stilte in je leven. Stilte en concentratie bieden ruimte aan creativiteit en verbinding. Hierdoor ontstaat openheid voor de ander, inclusief ongemakkelijke waarheden voor onszelf. Luister, stel je mening even uit en stop de duizeling.